

Sygn. akt VI RCa 251/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 października 2018 roku

Sąd Okręgowy w Olsztynie VI Wydział Cywilny Rodzinny w składzie:

Przewodniczący: SSO Hanna Niewiadomska(spr.)

Sędziowie: SO Elżbieta Schubert

SR del do SO Leszek Wojtuń

Protokolant: p.o. sekr. sąd Sylwia Stankiewicz

po rozpoznaniu w dniu 10 października 2018 roku w Olsztynie

na rozprawie

z powództwa małoletniego **J. B.** reprezentowanego przez matkę S. Z.

przeciwko **M. B.**

o alimenty

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 20 czerwca 2018 roku

sygn. akt III RC 284/18

- 1. uchyla zaskarżony wyrok i znosi postępowanie za okres od dnia 16 maja 2018r. do dnia 10 lipca 2018r. i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania;**
- 2. rozstrzygnięcie o kosztach procesu za II instancję pozostawia sądowi I instancji.**

Sygn. akt VI RCa 251/18

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 20 czerwca 2018 r., sygn. akt III RC 284/18 zasądził od pozwanego M. B. na rzecz małoletniego J. B. alimenty w kwocie po 400 zł miesięcznie, płatnej do rąk matki małoletniego, S. Z., do 10-go dnia każdego miesiąca z góry, z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat, poczynając od 11 kwietnia 2018 r. (punkt I), oddalił powództwo w pozostałej części (punkt II), odstąpił od obciążenia stron kosztami sądowymi (punkt III), zniósł wzajemnie między stronami koszty procesu (punkt IV) oraz nadał wyrokowi w punkcie I rygor natychmiastowej wykonalności (punkt V).

W uzasadnieniu Sąd ten powołując się na treść art. 133 i art. 135 kro wskazał, że rodzice zobowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest w stanie utrzymać się samodzielnie, a zakres tych świadczeń zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Podniósł, że kwota 400 zł pochodząca od pozwanego pozwoli zabezpieczyć część usprawiedliwionych

potrzeb małoletniego. Mieści się ponadto w granicach możliwości dochodowych pozwanego, który jest zdrowym, młodym mężczyzną i może podjąć zatrudnienie umożliwiające mułożenie na utrzymanie syna zasądzone alimenty. Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że zamknięcie rozprawy pomimo niestawiennictwa na niej pozwanego, który został na nią wezwany na nieaktualny adres, nie pozbawiło go prawa do obrony gdyż okoliczności sprawy zostały dostatecznie wyjaśnione.

Apelację od powyższego wyroku w części tj. w zakresie punktu I i V złożył pozwany zarzucając mu:

1. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego polegającą na przyjęciu, iż możliwości zarobkowe pozwanego pozwalają na uiszczenie na rzecz małoletniego syna alimentów w kwocie po 400 zł miesięcznie, w sytuacji, gdy pozwany jest osobą bezrobotną, bez prawa do zasiłku, nie posiada także majątku, pozostaje na utrzymaniu matki,
2. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez uwzględnienie jedynie tych okoliczności, które przemawiają na korzyść małoletniego, przy zupełnym pominięciu ustalenia rzeczywistych kosztów utrzymania powoda oraz możliwości zarobkowych i majątkowych zarówno jego matki, jak i ojca,
3. naruszenie art. 149 § 2 k.p.c. w zw. z art. 136 § 1 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt 5 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie zawiadomienia o zmianie miejsca zamieszkania pozwanego w toku postępowania, a tym samym niedoręczenie mu wezwania na termin rozprawy, co w konsekwencji doprowadziło do pozbawienia go możliwości obrony jego praw.

W konsekwencji wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części przez zasądzenie od niego na rzecz małoletniego alimentów w kwocie po 200 zł miesięcznie, o wstrzymanie natychmiastowej wykonalności punktu I zaskarżonego wyroku, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do Sądu I instancji celem ponownego rozpoznania, z uwzględnieniem kosztów postępowania odwoławczego.

W uzasadnieniu wskazał, że aktualnie nie posiada stałego zatrudnienia, nie ma żadnego majątku, pozostaje na wyłącznym utrzymaniu matki. Zwrócił uwagę, że podejmuje osobiste starania o wychowanie małoletniego. Wyraża chęć uczestniczenia w jego życiu i rozwoju. Podał, że na skutek błędów proceduralnych Sądu I instancji został pozbawiony możliwości przedstawienia swojego stanowiska, co w konsekwencji doprowadziło do wydania wyroku jedynie w oparciu o twierdzenia matki małoletniego powoda.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się o tyle zasadna, że skutkowałą uchyleniem zaskarżonego postanowienia i zniesieniem postępowania w sprawie.

Zgodnie z treścią art. 378 § 1 k.p.c. Sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji. W granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. Sąd odwoławczy sprawdza zatem nie tylko merytoryczne i formalne aspekty rozstrzygnięcia, ale weryfikuje także w szerszym kontekście przebieg całego postępowania pod kątem wystąpienia rażących uchybień lub nieprawidłowości, o których stanowi art. 379 k.p.c. W razie stwierdzenia nieważności Sąd drugiej instancji uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazuje sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania stosownie do art. 386 § 2 k.p.c. Takie rozstrzygnięcie, w razie wystąpienia okoliczności powodujących nieważność postępowania, jest obligatoryjne, nawet jeśli zaskarżone rozstrzygnięcie zostało wydane w oparciu o prawidłowe przepisy prawa materialnego i procesowego. Na decyzję o uchyleniu orzeczenia w razie stwierdzenia nieważności postępowania nie ma bowiem wpływu merytoryczna treść zawarta w wyroku Sądu I instancji.

Ta kwestia nie była wobec tego przedmiotem rozważań Sądu Okręgowego z uwagi na to, że postępowanie w sprawie z powództwa małoletniego J. B. reprezentowanego przez matkę S. Z. przeciwko M. B. było dotknięte nieważnością. Wynika ona z przyczyny, o której mowa w treści art. 379 pkt 5 k.p.c., tj. z powodu pozbawienia pozwanego możliwości obrony jego praw.

Pozbawienie strony możliwości obrony swoich praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. zachodzi wtedy, gdy z powodu wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej, będących skutkiem naruszenia konkretnych przepisów kodeksu postępowania cywilnego, strona nie mogła brać i nie brała udziału w postępowaniu lub jego istotnej części.

Analizując, czy doszło do pozbawienia strony możliwości działania, trzeba w pierwszej kolejności rozważyć, czy nastąpiło naruszenie przepisów procesowych, następnie ustalić, czy uchybienie to wpłynęło na możliwość strony do działania w postępowaniu, w końcu zaś ocenić, czy pomimo zaistnienia tych okoliczności strona mogła bronić swych praw w procesie. Dopiero w razie kumulatywnego spełnienia wszystkich tych przesłanek można przyjąć, że strona została pozbawiona możliwości działania (wyrok SN z 28 marca 2008 r., V CSK 488/07).

W przedmiotowej sprawie na skutek błędów procesowych Sądu Rejonowego pozwany został pozbawiony możliwości działania. Sąd I instancji nie zawiadomił pozwanego, jako stronę postępowania o terminie rozprawy, co skutkowało jego nieobecnością, a tym samym został on pozbawiony prawa do rzetelnego procesu. Podkreślić należy, że Sąd zawiadomienie o terminie rozprawy poprzedzającej wydanie wyroku wysłał do pozwanego na nieaktualny adres (k. 26) pomimo, że pozwany w piśmie procesowym z dnia 27 kwietnia 2018 r. wskazał adres pod którym przebywa (k. 16). Stanowi to o naruszeniu przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy. Brak zawiadomienia pozwanego M. B. doprowadził bowiem do sytuacji, w której został on pozbawiony możliwości obrony swych praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c., nie mając wpływu na toczące się postępowanie.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok, znosząc postępowanie za okres od dnia 16 maja 2018 r. do dnia 10 lipca 2018 r. z powodu nieważności i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Olsztynie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.